

KLAGANDE

Kommunstyrelsen i Östra Göinge kommun

MOTPART

Dödsboet efter [REDACTED] [REDACTED]

Ombud: Maria Gunnarson

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 12 november 2018
i mål nr 10328-17, se bilaga A

SAKEN

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Kommunstyrelsen i Östra Göinge kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och anför följande. Underlaget i målet är inte tillräckligt för att bedöma om kostnaderna är skäligen. Utifrån de beräkningar och jämförelser som har gjorts med motsvarande insatser i kommunal regi är ersättningsanspråken inte skäligen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att de inlämnade fakturorna möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Frågan är därmed om den av förvaltningsrätten beviljade ersättningen för personlig assistans under perioden januari till april 2017 går utöver vad som kan anses skäligt enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

Av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2005 ref. 85 framgår, att med skäliga kostnader avses samma slags kostnader som den statliga assistansersättningen ska täcka samt att det schablonbelopp som regeringen fastställer för den ersättningen kan tjäna till viss ledning vid bedömningen av kostnadernas skälighet.

Schablonbeloppet för 2017 var 291 kr per assistanstimme (5 § förordningen [1993:1091] om assistansersättning i dess lydelse fr.o.m. den 1 januari 2017).

Det finns inga lagbestämmelser om hur schablonbeloppet ska fördelas på olika kostnader. I Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning anges hur schablonbeloppet lämpligen kan fördelas på olika kostnader när en försäkrad ansökt om ersättning med ett högre belopp än schablonbeloppet. Som utgångspunkt för hur schablonbeloppet kan fördelas på olika kostnader bör enligt de allmänna råden löne- och lönebikostnader svara för 87 procent av schablonbeloppet och övriga kostnader för 13 procent.

Kommunstyrelsen har i sitt beslut bedömt att den kostnadsfördelningen är lämplig när det gäller assistansersättningen enligt LSS. Av beslutet framgår vidare att lönekostnaderna i ärendet i snitt motsvarat kommunens

lönekostnader, men att kostnaderna för övriga utgifter har varit mer än dubbelt så höga mot vad kommunen har räknat med.

Av fakturorna framgår att det har funnits fasta kostnader till assistanskooperativet varje månad avseende administration och utbildning. Dessa kostnader har samtliga månader varit inom spannet för vad kostnaderna bör ligga på enligt de allmänna råden. Enbart den omständigheten att kostnaderna har varit högre än kommunens kostnader för motsvarande utgifter innebär inte att de har varit oskäliga. Kostnaden per assistansstimme har dessutom varje månad varit lägre än schablonbeloppet. Kammarrätten bedömer därför att kostnaderna är skäliga.

Vad gäller januari månad har kostnaderna för övriga utgifter överstigit den andel som rekommenderas i råden. Av fakturan framgår att assistansomkostnaderna uppgick till 3 000 kr, motsvarande 8 procent av totalbeloppet. Med hänsyn till att det inte har funnits några assistansomkostnader övriga månader, bedömer kammarrätten att kostnaderna är skäliga.

I övriga utgifter för februari har kommunstyrelsen inkluderat de kostnader som funnits för assistans av annan anordnare. Av fakturan framgår att [REDACTED] [REDACTED] hade en vistelse på Valjeviken den 6–10 februari 2017 och att han då köpte assistans där. Kammarrätten anser att det inte framgår annat av fakturan än att beloppet avser samtliga kostnader för assistansen under de aktuella dagarna, varför även dessa kostnader är skäliga.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Ewa Hagard Linander

Liselotte Tagaeus
referent

Elin Nilsson

/Ida Sandell

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2018-11-12
Meddelad i Malmö

Mål nr
10328-17

KLAGANDE

Dödsboet efter [REDACTED] [REDACTED]

Ombud: Maria Gunnarson
MejDej-kooperativet
Box 503
291 25 Kristianstad

MOTPART

Kommunstyrelsen i Östra Göinge kommun
Storgatan 4
280 60 Broby

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunstyrelsen i Östra Göinge kommuns beslut den 6 september 2017

SAKEN

Ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Med ändring av kommunstyrelsens beslut bifaller förvaltningsrätten överklagandet och förklarar att [REDACTED] dödsbo har rätt till ekonomiskt stöd med 13 555 kr för skäligen kostnader för personlig assistans enligt 9 § 2 LSS för januari - april 2017 utöver redan beviljat belopp.

BAKGRUND

██████████ som avled den 1 maj 2017, har varit beviljad personlig assistans enligt 9 § 2 LSS med 30 timmar i veckan.

Det överklagade beslutet föregicks av en ansökan om ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans för januari, februari, mars och april 2017 med sammanlagt 131 410 kr. Av begärt belopp har kommunen beviljat och betalat ut 117 855 kr.

Kommunstyrelsen i Östra Göinge kommun beslutade den 6 september 2017 att avslå ansökan avseende resterande 13 555 kr. Som skäl angavs dels kommunstyrelsens beslut om ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans enligt 9 § 2 LSS, KS 2016/00521, och dels att ansökan med underlag inte styrker kostnaderna till begärt belopp. Vidare angavs att ██████████ sedan tidigare är beviljad ekonomiskt stöd för skäliga kostnader för personlig assistans enligt 9 § 2 LSS med 243 kr per timme för 2017 och att behovet bedöms vara tillgodosett med detta belopp.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Klaganden yrkar i första hand att förklaras berättigad till det timbelopp per assistanstimme som framgår av ansökan. I andra hand yrkas att förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och återförvisar målet till kommunstyrelsen för erforderlig prövning. Dödsboet hänvisar till ingivet underlag och anför att en individuell prövning av ansökan ska göras. Vidare framhålls att en hänvisning till ett principbeslut inte är tillfyllest.

Nämnden avstyrker bifall till överklagandet och anför följande. I underlag från ekonomienheten framgår att MejDej-kooperativets lönekostnader i snitt motsvarar Östra Göinge kommuns lönekostnader. När det gäller

kostnaden för övriga utgifter som administration, utbildning etc. så har MejDej-kooperativet mer än dubbelt så höga omkostnader som kommunen anser är skäligt.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Insatserna för särskilt stöd och särskild service är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (9 § 2 LSS).

Med skäliga kostnader för personlig assistans avses normala lönekostnader och vissa administrativa kostnader. I de administrativa kostnaderna ingår exempelvis kostnader för bokföring och revision, lokaler, utbildning, rekrytering och omkostnader för assistenter (se prop. 1992/93:159 s. 175 och prop. 1996/97:150 s. 138).

Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2016 ref. 87 uttalat bland annat följande. Kommunens skyldighet att utge ersättning för personlig assistans avser de verkliga kostnaderna för assistansen i den mån de kan bedömas som skäliga. För att kunna ta ställning till ett ersättningsanspråk måste en kommun kunna kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Detta gäller även om anspråket inte överstiger det schablonbelopp som fastställts för den statliga assistansersättningen och utan att det framkommit något som ger anledning att ifrågasätta kostnaderna i och för sig. Att kommunens ersättnings-skyldighet omfattar samma slags kostnader som den statliga assistans-ersättningen ska täcka och att schablonbeloppet därmed kan tjäna till viss ledning vid bedömningen av kostnadernas skälighet föranleder ingen annan bedömning.

Det statliga schablonbeloppet för assistansersättning för 2017 var 291 kr per timme.

Kammarrätten i Göteborg har i en dom den 25 oktober 2017 i mål nr 934-17 ansett att det måste kunna krävas att den som ansöker om ersättning enligt LSS i vart fall översiktligt redovisar hur kostnaderna per assistanstimme fördelas för att kunna göra en bedömning av kostnadernas skälighet.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Frågan i målet är om yrkade ersättningar för utförd personlig assistans under 2017 för januari med 284,26 kr per timme, februari med 263,07 kr per timme, mars med 259,79 kr per timme och april med 276,76 kr per timme är skäligen till den del som timbeloppen överstiger det av Östra Göinge kommun fastställda timbeloppet 243 kr.

I bilaga till nämndens utredning framgår att det av kommunen godtagna timbeloppet utgörs till 95 procent av personalkostnader och till 5 procent av administration och övriga kostnader, dvs. 231 kr i personalkostnader och 12 kr för övriga kostnader.

Klaganden har gett in underlag i form av en faktura för varje månad samt en redovisning med belopp avseende de kostnadsposter som ligger till grund för beräknat timbelopp för varje månad. En administrationskostnad som förklaras särskilt är avgiften till MejDej-kooperativet om 25,50 kr per assistanstimme.

En individuell bedömning av kostnadernas storlek och skälighet ska göras (se HFD 2016 ref. 87). Klaganden har redovisat ett underlag till sin ansökan till den nivå som Kammarrätten i Göteborg i ovan nämnda avgörande ansett

vara nödvändig för att en bedömning av skäligheten i yrkat belopp ska kunna göras. Klaganden får härigenom anses ha fullgjort sin primära bevisbörda. Nämnden, å sin sida, har inte angett varför redovisningen inte räcker och heller inte upplyst om vilket underlag som krävs i ett fall som detta. Enbart det förhållandet att andra kostnader än lönekostnader är dubbelt så höga som kommunens är i sig inte skäl för att anse att kostnaderna är oskäliga, särskilt inte då den kommunala nivån understiger den statliga med 16 procent. Härtill kommer att yrkad ersättning inte överstiger den statliga schablonersättningen.

Klaganden har således redovisat hur de sökta kostnaderna per assistans-timme fördelas på olika kostnadsposter och får anses ha gett in tillräckligt underlag för att bedöma kostnadernas skälighet. Klaganden får vidare anses ha gjort sannolikt att det föreligger en rätt till ersättning med yrkat belopp. Följaktligen ska överklagandet bifallas och klaganden beviljas 13 555 kr i ersättning för skäliga kostnader för personlig assistans enligt 9 § 2 LSS för januari, februari, mars och april 2017 utöver redan beviljat belopp om 117 855 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, till Kammarrätten i Göteborg, se bilaga (FR-03)

Anders Mattsson

I avgörandet har även nämndemännen David Fredriksson, Leif Olsson Svensson och Gunn-Mary Philipson deltagit.

Rätten är enig.

Ingrid Andersson har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Hur räknar vi ut tiden?

Sista dagen för överklagande är exakt 3 veckor från den veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen för överklagande är en helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.